

Uzasadnienie

Na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych, dalej zwany PZO, na okres 10 lat. Zgodnie z art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, nadzór nad obszarem Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002, zwanym dalej obszarem Natura 2000, sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi.

Obszar Natura 2000 został wyznaczony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 229, poz. 2313 z późn. zm.). Niniejszy akt prawny został zastąpiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. nr 25, poz. 133 z późn. zm.).

Obszar Natura 2000 położony jest terenie województwa wielkopolskiego i łódzkiego. Na podstawie art. 28 ust. 8 ustawy o ochronie przyrody plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 położonego na terenie więcej niż jednego województwa ustanawiają wspólnie, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na których obszarze działania znajdują się części tego obszaru. Zważywszy na powyższe, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi w dniu 4 września 2017 r. podpisali porozumienie nr 12/2017 w sprawie wspólnego sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002. W myśl ww. porozumienia projekt planu zadań ochronnych przygotował Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu, działający jako strona wiodąca, w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu sporządził projekt PZO uwzględniając treść art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie projektu PZO.

Obszar Natura 2000 zlokalizowany jest na terenie administrowanym przez pięć nadleśnictw: Jarocin, Grodziec, Konin, Koło, Turek i Poddębice. Projekt PZO został sporządzony dla części obszaru Natura 2000, gdyż stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 pkt 3a ustawy o ochronie przyrody. Projekt PZO nie obejmuje terenów będących w zarządzie:

- Nadleśnictwa Jarocin, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu (dalej PUL) uwzględnia zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody (Decyzja Ministra Środowiska nr DL-WGL.4100.89.2019 z dnia 04.06.2020 r. zatwierdzająca plan urządzenia lasu na lata 2019—2028).
- Nadleśnictwa Grodziec, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu (dalej PUL) uwzględnia zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody (Decyzja Ministra Środowiska nr DL-I.611.31.2018 z 8 sierpnia 2018 r. zatwierdzająca plan urządzenia lasu na lata 2018 – 2027).

W granicach obszaru Natura 2000 nie ma form ochrony przyrody, dla których ustanowiono plan ochrony lub zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, w związku z czym nie zachodzą przesłanki do wyłączenia całości lub części obszaru Natura 2000 ze sporządzania planu zadań ochronnych, określone w art. 28 ust. 11 pkt 2 i 3 ww. ustawy.

Przebieg granicy obszaru Natura 2000 przedstawiono na załączniku mapowym oraz opisano w oparciu o 3093 punkty węzłowe, dla których podano współrzędne geograficzne w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, o którym mowa

w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. poz. 1247).

Podstawą sporządzenia projektu PZO były opracowania:

- Winiecki A., Mielczarek S. 2018. Awifauna lęgowa OSO Dolina Środkowej Warty – stan współczesny i zmiany w latach 1975–2015. *Ornis Pol.* 59: 17–55,
 - Wylegała P., Krąkowski B. 2015. Gęgawa Anser anser w Wielkopolsce – stan aktualny i zmiany liczebności. *Ptaki Wielkopolski* 4: 17–27,
 - Wylegała P., Przystański M. 2020. Liczebność wybranych lęgowych gatunków ptaków związanych z korytem Warty w granicach OSO Dolina Środkowej Warty. *Ornis Pol.* 61: 225–23,
- oraz
- dane niepublikowane prof. dr hab. Aleksandra Winieckiego, przekazane w ramach porozumienia pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu, a Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Zakład Biologii i Ekologii Ptaków, z dnia 30 lipca 2015 r., w sprawie współdziałania dotyczącego awifauny Ostoi Ptasiej (OSOP) PLB300002 Dolina Środkowej Warty.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 (źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>, dostęp 10 stycznia 2022 r.) są:

a) lęgowe populacje gatunków ptaków

1. gęgawa *Anser anser*
2. żuraw *Grus grus*
3. cyranka *Anas querquedula*
4. płaskonos *Anas clypeata*
5. krakwa *Anas strepera*
6. cyraneczka *Anas crecca*
7. derkacz *Crex crex*
8. kropiatka *Porzana porzana*
9. sieweczka obrożna *Charadrius hiaticula*
10. rybitwa białoczelna *Sternula albifrons*
11. kulik wielki *Numenius arquata*
12. rycyk *Limosa limosa*
13. krwawodziób *Tringa totanus*
14. kszczyk *Gallinago gallinago*
15. błotniak łąkowy *Circus pygargus*
16. rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*
17. rybitwa czarna *Chlidonias niger*
18. bocian biały *Ciconia ciconia*
19. bąk *Botaurus stellaris*
20. bączek *Ixobrychus minutus*
21. błotniak stawowy *Circus aeruginosus*
22. podróżniczek *Luscinia svecica*
23. czapla siwa *Ardea cinerea*
24. dzięcioł średni *Dendrocopos medius*
25. dudek *Upupa epops*
26. zimorodek *Alcedo atthis*

b) wędrownie (migrujące) populacje gatunków ptaków

1. gęgawa *Anser anser*
2. żuraw *Grus grus*

Projekt PZO przygotowano z uwzględnieniem treści Standardowego Formularza Danych dla przedmiotowego obszaru oraz zakresu zatwierdzonych PUL dla Nadleśnictw: Jarocin i Grodziec. Po analizie ww. dokumentów wywnioskowano, że pracami terenowymi dla obszaru objętego projektem PZO należy objąć wszystkie przedmioty ochrony z wyjątkiem dzięcioła średniego, którego istotna dla obszaru populacja zlokalizowana jest na wyłączonych z opracowania gruntach Nadleśnictwa Jarocin.

W projekcie PZO zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, określono cele działań ochronnych oraz działania ochronne, w tym dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000, monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych.

Zgodnie z § 3 pkt 2 lit. c rozporządzenia w sprawie projektu PZO przeanalizowano dokumenty planistyczne, w tym studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin: Brudzew, Dąbie, Dobra, Golina, Kołaczkowo, Koło, Konin, Kościelec, Kramsk, Krzykosy, Krzymów, Łądek, Miłosław, Nowe Miasto nad Wartą, Osiek Mały, Poddębice, Przykona, Pyzdry, Rzgów, Sompolno, Stare Miasto, Środa Wielkopolska, Uniejów, Zagórów, Żerków, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w tych gminach oraz plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego i województwa łódzkiego.

W związku z wynikającym z tych dokumentów brakiem zagrożeń dla utrzymania właściwego stanu ochrony gatunków i ich siedlisk, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000, w projekcie PZO nie zawarto wskazań do tych dokumentów.

Nie wskazano terminu sporządzenia planu ochrony dla całości lub części obszaru Natura 2000, gdyż nie stwierdzono występowania przesłanek, o których mowa w § 3 pkt 8 rozporządzenia w sprawie projektu PZO.

Na podstawie zgromadzonej dokumentacji sporządzono projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi, w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000, zwany dalej projektem zarządzenia.

Zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie projektu PZO, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu 24 października 2017 r. podał do wiadomości publicznej informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu PZO dla obszaru Natura 2000 poprzez ogłoszenie w prasie o zasięgu krajowym oraz udostępnienie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu w dniu 26 października 2017 r. i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi w dniu 27 października 2017 r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, zidentyfikował zainteresowane osoby i podmioty prowadzące działalność w obrębie siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Następnie umożliwił im udział w pracach związanych ze sporządzaniem projektu PZO, podczas tzw. warsztatów lokalnych. Spotkania warsztatowe odbyły się w trzech terminach, tj.:

- 6 października 2017 r. w Centrum Kultury, Sportu i Promocji w Pyzdrach,
- 20 października 2017 r. w Urzędzie Miejskim w Koninie,
- 13 listopada 2017 r. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury i Bibliotece Publicznej w Dąbiu.

W warsztatach uczestniczyło odpowiednio 15, 24 i 26 osób, które tworzyły Zespół Współpracy Lokalnej. Na ww. spotkaniach podjęto dyskusję nad proponowanymi zapisami projektu zarządzenia.

Mając na względzie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi zapewnili możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentu na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373, z późn. zm.) poprzez:

1. udostępnienie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej:
 - Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu 16 listopada 2021 r.,
 - Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi 16 listopada 2021 r.;
2. ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie:

- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu w terminie od 16 listopada do 6 grudnia 2021 r.,
 - Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi w terminie od 16 listopada do 6 grudnia 2021 r.,
3. ogłoszenie w prasie lokalnej obejmującej swym zasięgiem województwo wielkopolskie i województwo łódzkie 16 listopada 2021 r.

W wyniku procedury z udziałem społeczeństwa wpłynęły następujące uwagi:

Lp.	Podmiot zgłaszający	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
1.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	<i>Załącznik wymaga poprawy gdyż kody zagrożeń powinny być zgodne z listą referencyjną zagrożeń, presji i działań Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska, Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), która jest umieszczona na stronie GDOŚ pod adresem http://natura2000.gdos.gov.pl/wytyczne-i-poradniki</i>	Uwagę uwzględniono i przeredagowano treść załącznika nr 3.
		<i>Cele powinny być poprawione wg załączonego wzoru opracowanego dla obszaru Natura 2000 Puszcza Sandomierska PLB180005.</i>	Uwagę uwzględniono i przeredagowano treść załącznika nr 4.
2.	osoba prywatna (M.G.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Wnioskuje o objęcie pełną ochroną i włączenie do obszarów Natura 2000: Dolina Środkowej Warty - w całości miejscowości Sarbice w gminie Przykona, a także miejscowości jej przyległych z racji cennej przyrodniczo lokalizacji z ciekami wodnymi rzeki Warty i Strugi Janiszewskiej oraz z innymi ciekami wodnymi na tym terenie, trasą przelotową dzikiego ptactwa, trasą wędrówną dzikiej zwierzyny, licznymi łągowiskami i siedliskami unikatowego ptactwa, owadów, płazów, gadów i dzikich zwierząt, jak i różnorodnością biologiczną dziko rosnących roślin.</i> 2. <i>Wnioskuje o całkowite wykluczenie z obszaru Sarbice w gminie Przykona oraz z miejscowości do nich przyległych jakichkolwiek form działalności przemysłowej, w tym ferm przemysłowych z kategorięcznym zakazem budowania obiektów przemysłowych, w tym ferm przemysłowych wraz z ich infrastrukturą, niszczycielsko degradujących naturalne środowisko przyrodnicze.</i> 3. <i>Wnioskuje o nadanie tytułów Pomniki Przyrody staremu drzewostanowi, znajdującemu się na terenie miejscowości Sarbice w gminie Przykona oraz w miejscowościach jej przyległych.</i> 4. <i>Wnioskuje o objęcie pełną ochroną terenów natury bagiennej w miejscowości Sarbice w gminie Przykona i w miejscowościach jej</i> 	<p>Uwaga bezprzedmiotowa.</p> <p>Zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie stanowi dokumentu rozstrzygającego o przebiegu granic tego obszaru.</p> <p>Ponadto, jego celem nie jest ustanawianie innych form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 i 1718).</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
		<i>przyległych w celu zachowania ich dziewiczych właściwości. Dziękuję.</i>	
3.	Nadleśnictwo Konin	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Na podstawie zapisów zawartych w kolumnie „Obszar wdrażania” („Trwałe użytki zielone w części obszaru Natura 2000 objętej planem zadań ochronnych”, „Fragment obszaru Natura 2000 określony na mapie stanowiącej załącznik nr 6” lub „...obszar Natura 2000 objęty planem zadań ochronnych”) nie można, bez analizy mapowej określić działek ewidencyjnych a w konsekwencji osób i organów odpowiedzialnych za realizację działań ochronnych.</i> 2. <i>Należy w kolumnie „Obszar wdrażania” wyszczególnić konkretne działki ewidencyjne tak, aby właściciel lub zarządca gruntu miał pewność, jakie działania ochronne powinien zrealizować.</i> 3. <i>Brak sprecyzowania działek ewidencyjnych może przyczynić się do błędnego odczytu lokalizacji wskazanych w PZO działań ochronnych a w konsekwencji nieprawidłowego wykonania lub niewykonania danego działania.</i> 4. <i>Dodatkowym argumentem przemawiającym za wskazaniem konkretnych działek ewidencyjnych jest fakt, że nie wszyscy właściciele lub zarządcy gruntów mają wiedzę i umiejętności niezbędne do przypisania zadania do własnych działek ewidencyjnych.</i> 5. <i>Wskazanie działek ewidencyjnych jest szczególnie ważne na granicy wdrażania danego działania ochronnego, ponieważ nawet niewielki błąd w lokalizacji może spowodować brak realizacji danego działania spowodowanie nie zaniechaniem a jedynie brakiem wiedzy.</i> 	<p>Uwag nie uwzględniono.</p> <p>Zgodnie z aktualnym podejściem, nie stosuje się zapisu ewidencyjnego do określenia lokalizacji działań ochronnych. Zasięg przestrzenny działań często nie pokrywa się z działkami ewidencyjnymi, dlatego graficzny sposób obrazowania jest bardziej uniwersalny. Podmioty zainteresowane szczegółowymi danymi, o zakresie działań ochronnych mogą zgłosić się do RDOŚ w Poznaniu (lub Łodzi), wówczas otrzymają niezbędne informacje, które zazwyczaj udostępniane są w postaci warstw wektorowych lub odpowiedzi dla konkretnych działek ewidencyjnych.</p>

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Poznaniu uchwałą nr 1/2021 z dnia 7 grudnia 2021 r. W opinii do projektu zarządzenia, opiniujący dokument prof. dr hab. Aleksander Winiecki poruszył następujące kwestie:

1. Jakości danych o rozmieszczeniu i liczebności przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 oraz aktualności Standardowego Formularza Danych (SDF). Zwrócił uwagę, iż *przedstawiony wykaz gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony w ostoi budzi zasadnicze wątpliwości*. Podczas dyskusji przedstawiono stanowisko RDOŚ w Poznaniu w zakresie zmiany SDF oraz celu opracowania projektu PZO na podstawie aktualnego stanu wiedzy o przedmiotach ochrony. Wskazano, zgodnie z uwagą prof. Winieckiego, że lata zaniechań w podejmowaniu działań ochronnych w obszarze doliny Warty, spowodowały znaczący spadek wartości obszaru jako ostoi ptaków, a opracowanie dokumentu w takim zakresie, jest kompromisem podejmowanym w celu pilnego

zahamowania negatywnych skutków tych zaniechań. Przyjęcie dokumentu pozwoli podjąć działania zmierzające do zdobycia finansowania na realizację zaplanowanych działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002, w tym uzupełnienia stanu wiedzy o liczebności i rozmieszczeniu gatunków ptaków w ostoi oraz sporządzenie ekspertyzy określającej metody odpowiedniego gospodarowania wodą w celu zwiększenia uwilgotnienia siedlisk tych gatunków (Złącznik 4, działanie 13.)

2. *Braku w Projekcie PZO dla ostoi jakichkolwiek informacji o nowym potencjalnym zagrożeniu. To zmiana reżimu wód Jeziorska w kontekście planowanego rozrzędu wody w celu rekultywacji wodnych wyrobisk pokopalnianych węgla brunatnego oraz samego sposobu przerzutów wód.* Uwagę uwzględniono i przeredagowano treść załącznika nr 3 poprzez dodanie zagrożenia do grupy zagrożeń potencjalnych.
3. Ponadto, odniósł się do generalnej problematyki ochrony ornitofauny obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002 oraz samej doliny Warty, w perspektywie 50 lat badań tego obszaru. Kwestia ta była przedmiotem dyskusji.

Podczas posiedzenia RROP zaprezentowano nowe podejście do formułowania treści celów działań ochronnych, zgodnie z uwagą GDOŚ wskazaną w tabeli dotyczącej konsultacji społecznych projektu zarządzenia PZO.

Projekt zarządzenia został uzgodniony z Wojewodą Wielkopolskim pismem nr NP-IV.0521.2.2022.5 z dnia 10.02.2022 r. oraz Wojewodą Łódzkim pismem nr RT-II.0521.5.2022 z dnia 11.02.2022 r.